

CONFRONTATIE IS GEZOND

◀ Interview: oud-deken Willem Bekkers weer gewoon advocaat

LOSGESLAGEN OVERVALLERS

Terugblik: Brabant beefde voor jeugdbendes

TAMIL TIJGERS EN GEMBERTHEE

Op bezoek bij: de Landelijke Ressortelijke Organisatie

▶ OPPORTUUN

RELATIEMAGAZINE VAN HET OPENBAAR MINISTERIE | NR 08 | JAARGANG 16 | AUGUSTUS 2010

FRAUDE AAN

Miljoenen euro's weggesluisd

DE ZUIDAS

Vijfhonderd rechercheurs en dertig officieren van justitie deden in november 2007 op ruim vijftig adressen in Nederland invallen. Operatie Klimop, een groot strafrechtelijk fraudeonderzoek van het Functioneel Parket en de FIOD, legde een vermoedelijk wijdvertakt fraudenetwerk aan de top van het Nederlandse bedrijfsleven bloot. De verdenking is dat projectontwikkelaars, pensioenfondsdirecteuren en vastgoedhandelaren jarenlang, met hulp van accountants, bankiers en notarissen, tientallen miljoenen bij hun bedrijven konden wegsluisen. Twee projecten aan de Zuidas in Amsterdam, maar ook projecten in andere steden, speelden een rol in deze grote vastgoedfraudezaak.

Uit het onderzoek bleek dat de hoofdverdachten betrokken waren bij de ontwikkeling van grote vastgoedprojecten en daarbij vermoedelijk hebben gefraudeerd door rekeningen op te hogen of door rekeningen te versturen waar geen diensten voor geleverd werden, zogenaamde spookfacturen. Daarnaast werd onroerend goed verhandeld voor een bepaalde prijs, wetende dat het uiteindelijk veel meer op zou gaan brengen. Het vermoeden is dat ruim 200 miljoen euro is weggesluisd. Eind 2009 stonden de eerste twee verdachten terecht. Zij zijn veroordeeld tot gevangenisstraffen. In juni 2010 was er een regiezitting voor een groep verdachten, waaronder de hoofdverdachten. De inhoudelijke behandeling staat gepland voor eind dit jaar. De zaken van een aantal verdachten en verdachte rechtspersonen zijn -mede om redenen van proces-economie- met een transactie afgedaan, bestaande uit geldboetes, werkstraffen en ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel. De benadeelde partijen zijn hierbij zoveel mogelijk schadeloos gesteld.

Foto: ANP

Overvallen

Met de veiligheid in ons land gaat het de goede kant op. Vooral de vermogenscriminaliteit is gedaald. Dit geldt echter niet voor diefstal met geweld. Het aantal overvallen is sinds 2006 toegenomen met ruim 50%, van 1900 naar 2900 in 2009. Daarom is een Taskforce Overvallen opgericht, waarin hoofdofficier Hugo Hillenaar van parket Breda het OM vertegenwoordigt. Het aantal overvallen moet terug naar het niveau van 2006. Duizend minder dus! Inmiddels worden allerlei initiatieven genomen. Er zijn contactofficieren aangewezen en de Commissie Strafvorderings-richtlijnen werkt aan een speciale richtlijn voor zaken met overvalverdachten. Ook slachtoffers worden niet vergeten. Er is geld beschikbaar gesteld voor extra preventiemaatregelen. En met het bedrijfsleven worden afspraken gemaakt dat vertegenwoordigers van vestigingen die zijn overvallen hun zegje kunnen doen tijdens de rechtszitting. Bijna een kwart van de overvallers is minderjarig. Het beeld dat een jeugdige overvaller er met een weekje schoffelen vanaf komt, klopt niet. Ook bij minderjarigen wordt veelal een vrijheidsstraf geëist én opgelegd. Want de impact op slachtoffers en samenleving is enorm. Lees en huiver bij het verhaal van de jeugdbende op pagina 10.

Toon van der Heijden, Lid Voorbereidingsgroep Taskforce Overvallen

En verder...

Column Hoekman > 9

Column Grombergen > 17

◀ Nieuws > 22

Omgeslagen > 24

Jurisprudentie: Onbekend maakt niet onbemind > 25

De stelling > 26

Column Ombudsman > 27

Expertise: Kinderporno over wereldwijde web > 28

Vier vragen over euthanasie > 30

Column Ut Recht > 31

Gespot: Een motor als souvenir > 32

6

'Een moedige deken', dat was Willem Bekkers als voorzitter van de Nederlandse Orde van Advocaten. Inhoudelijk ging hij graag de strijd aan met het OM. 'Geen rechtshandhaving zonder rechtsbescherming' zegt Bekkers, inmiddels weer 'gewoon' advocaat, in deze uitgave van Opportuun.

>> Interview met Willem Bekkers

10

Zes jaar plus TBS voor een minderjarige overvaller. De Bossche jeugdofficier Stephanie Massier heeft lang over die eis nagedacht. Een jeugdofficier ziet jongeren als veranderbaar, zegt ze, terugblikkend op een megazaak in Brabant. Echter: 'In sommige gevallen moet je constateren dat dat niet of nauwelijks kans heeft.'

>> 'Ik ben wel van het strikte type'

14

Meerwaarde Neeltje Geldermans was een van de eerste informatieofficieren bij het OM. Zij vertelt over de meerwaarde van de informatieofficier en de goede samenwerking met de politie Utrecht. De informatieofficier zit aan de voorkant van het proces. 'Voor de gebiedsofficieren heb ik een makelaarsfunctie.'

>> Informatie-officier: tussen landelijk en lokaal

18

Één en overal De vijf ressortsparketten vormen sinds kort samen de Landelijke Ressortelijke Organisatie (LRO). Kortere lijnen, betere samenwerking en meer landelijke afstemming. 'De LRO is de kwaliteitsspiegel van het OM', klinkt het zelfbewust. Een reportage.

>> Het LRO moet een merk worden

Willem Bekkers:

‘Waarom geen advocaat inhuren als adviseur voor het OM?’

In maart nam Willem Bekkers afscheid als algemeen deken van de Nederlandse Orde van advocaten. Tijdens zijn decanaat stonden hij en het College van procureurs-generaal regelmatig recht tegenover elkaar, maar hard op de inhoud, zacht in de relatie. Advocaten en officieren zijn eigenstandig, maar ook gezamenlijk verantwoordelijk voor een goede rechtspleging, vindt Bekkers die inmiddels weer gewoon advocaat is. Hij spreekt op persoonlijke titel.

AAN ELKAAR

Oud-deken van de orde van advocaten Willem Bekkers

GEWAAGD

U bent als advocaat gespecialiseerd in ondernemings- en faillissementsrecht. Kent u het strafrecht een beetje?

Toen ik begon als advocaat heb ik zelf nog veel strafzaken gedaan. Elke advocaat deed dat destijds, het was de klassieke taak van de advocaat om de burger te beschermen tegen de staatsmacht. De advocatuur heeft zich vervolgens sterk gespecialiseerd. Daardoor heeft de strafrechtsadvocatuur zich, misschien noodgedwongen, wat losgezongen van de totale advocatuur. Inmiddels bepalen strafrechtsadvocaten in hoge mate het beeld dat het publiek van de Nederlandse advocatuur heeft. Dat beeld is, laat ik het voorzichtig zeggen, gekleurd.

In de tweede helft van de jaren zeventig was het strafrecht als specialisme in de advocatuur eigenlijk een ondergeschoven kind. Dertig jaar later is dat beeld 180 graden gekanteld.

Strafrechtsadvocaten lijken soms gespecialiseerder dan officieren van justitie. Is dat een goede ontwikkeling?

Het OM en de strafrechtsadvocatuur zijn op dit ogenblik aan elkaar gewaagd. In de grote “witteboordencriminaliteit” is misschien sprake van enige disharmonie. De financieel-economische juridisch-internationale wereld is extreem ingewikkeld. Dat is bijna hogere wiskunde waarin een gemiddelde jurist niet erg bedreven is. De Nederlandse advocatuur heeft internationaal een goede naam op dit gebied. Maar waar leer je dat als officier van justitie? Ik begrijp niet dat het OM niet meer gebruik maakt van de expertise binnen de advocatuur. Er zijn advocaten die optreden als curator in grote faillissementen of als enquêteur voor de ondernemingskamer van het hof Amsterdam. Waarom dan ook geen advocaat inhuren als adviseur voor het OM?

Welk belang heeft de advocatuur daarbij?

Voor veel advocaten is het OM op dit moment een betonnen muur waar ze voortdurend tegen aan lopen. Ze hebben geen idee wie achter die muur waarvoor verantwoordelijk is. Het zou de rechtspleging ten goede komen als advocaten beter weten hoe de hazen lopen bij het OM. Wie hun aanspreekpunt is. Dat zou onnodige procedures kunnen voorkomen.

De afgelopen jaren zijn de verhoudingen tussen officieren van justitie en advocaten duidelijk verhard. Waaraan wijt u die verharding?

De samenleving vraagt in toenemende mate om een streng optreden tegen criminaliteit. De maatschappij eist veiligheid. Dat heeft de scoringsdrift bij het OM aangewakkerd. Het OM heeft zichtbaar willen maken dat het er boven op zit. ▶

Is dat ook niet de taak van het OM?

Als de volksvertegenwoordiging zegt dat het OM hard moet optreden, zal het daaraan gehoor geven. Aan de andere kant is het OM officieel nog steeds een onderdeel van de magistratuur in Nederland. Ik heb diverse rechters horen zeggen dat het OM zich in toenevende mate loszingt van de magistratuur en daarmee van de rechtstaat. Dat lijkt me verontwaardig.

Waarom is dat verontwaardig? In veel van de ons omringende landen is het Openbaar Ministerie de aangewezen organisatie om de onvrede van het volk te kanaliseren. Het OM is daar the people. Daarbij past een kordaat optreden tegen misdaad en onveiligheid.

Prima, maar wel binnen een systeem dat bij die rol past. In Nederland eet het OM teveel van

twee walletjes. Inquisitoire opsporingsmethoden in een accusatoir proces, met een verzwakte rol van de rechter-commissaris in het voortraject, dat moet niet. Het OM hanteert soms methoden die laakbaar zijn. Dat is verontwaardig. Suggesteren dat je magistratelijk bent, maar niet op die manier werken. Het is het één of het ander.

U vindt dat advocaten, officieren van justitie en rechters allemaal een eigenstandige, maar ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor het functioneren van de rechtstaat en de kwaliteit van de rechtspleging. Wat bedoelt u daarmee?

De rechtstaat is ermee gediend dat er een optimale confrontatie plaatsvindt van tegenstellingen tijdens het strafproces. Op die manier kan een rechter tot een

goed oordeel komen. Advocaat en officier moeten zich daarbij wel houden aan de kernwaarden waarvoor zij staan. Een advocaat staat voor zijn cliënt, maar heeft ook een verantwoordelijkheid voor de rechtspleging. Als je je als advocaat teveel vereenzelvigd met je cliënt, bijvoorbeeld door bewijsmateriaal te verdonkermanen, verlies je de vereiste onafhankelijkheid en ziet de samenleving je terecht als handlanger van de verdachte. Dat is laakbaar. Hetzelfde geldt voor de officier. Hij mag bij de opsporing van strafbare feiten alles uit de kast halen, maar wel binnen de grenzen van de wet. Dus geen ontlastend bewijsmateriaal verdoezelen. Er bestaat geen rechtshandhaving zonder rechtsbescherming. ◀

Tekst: Miek Smilde

Foto: Stephan van Leiden | Peter van der Struijs

Illustratie: Gausje Kaaijk

Hoek van Jan

Bom

Klopt dit wel? Ik zag een klein kereltje voor me. Een paar turven hoog. Hij was samen met zijn moeder. Laat ik hem Mike noemen. Seconden eerder had ik zijn naam door de centrale hal van de rechtbank geroepen. Hij was opgestaan en naar me toegelopen. **Had zich voorgesteld. Slap handje, schuchtere blik.** Was dit de verdachte die ik toe moest spreken?

Af en toe doe ik 'berispingen'. Zo heten die zittingen nog in Assen. Kinderen die fout waren toespreken en een taakstraf 'opleggen'. Zo ook Mike. **Mike had samen met een vriendje 112 gebeld.** Vaak. Onnodig. Ik vroeg hem waarom dat nou moest. Het antwoord verraste niet: 'verveling'. Opvallender was het piepstemmetje waarmee hij het zei.

Ik bladerde nog eens door het dossier. Daar meende ik een letterlijke weergave van het gesprek gelezen te hebben. Dat klopte. Ik las het nog een keer, maar dan met het hoge stemmetje in mijn hoofd. Onwillekeurig moest ik glimlachen.

'112 alarmcentrale, zegt u het maar'
'Ik wil een bom melden'
'Waar ligt die bom?'
'Op Schiphol'

Ook ik had er meteen wel uitgehaald dat dit een valse bommelding was. **Overduidelijk een kinderstreep.** Niet alleen door het kinderstemmetje. Er was meer. De centralist vroeg namelijk (voor de volledigheid?) ook nog maar even 'wat voor bom het was'. Mike had even geaarzeld voor hij antwoordde. En toen gezegd: 'Nou gewoon...een vette bom!'

Jan Hoekman, officier van justitie

Wederhoor

'MOEDIGE DEKEN'

'De afgelopen jaren heb ik intensief samengewerkt met Willem Bekkers', zegt Harm Brouwer, voorzitter van het College van procureurs-generaal. 'In het bijzonder op het thema nummerherkenning van geheimhouders, en met succes. Samen met zijn voorganger Els Unger reken ik hem tot de categorie moedige landelijke deken. Moedig, omdat ze hun eigen achterban de spiegel voor durfden te houden, in het belang van het aanzien van de advocatuur zelf. Bekkers ontwikkelde het idee van de "trojka" (rechter, officier en advocaat) en aanvaardde impliciet daarmee publieke verantwoordelijkheid van de advocatuur voor een goede rechtspleging. Die verantwoordelijkheid deelt de advocaat met de officier van justitie en de rechter, maar een meerderheid binnen de advocatuur dacht daar helaas anders over. Hij stond daarin vrij alleen.'

Het zelfkritisch vermogen van een klein deel van de strafrechtsadvocatuur staat onder druk, mede onder invloed van de medialisering van het strafrecht. Sommige advocaten herkent het publiek meer van de felle en emotionele wijze waarop zij in de media het OM en de rechter bejegenen, dan van de inhoud en het resultaat. Dat is te betreuren, gegeven de buitengewoon belangrijke taak die een advocaat nu eenmaal in het strafproces heeft. Willem voelde dit mijns inziens feilloos aan.

Ik ben een groot voorstander van meer advocaten in het OM als officier van justitie. Het wordt in de beroepscategorie kennelijk ook zo beleefd, want diverse advocaten hebben zich inmiddels voor een overstap gemeld. Ik juich dit toe.'

OVERVALLERS

De megazaak van jeugdofficier Stephanie Massier

ZONDER GEWETEN

‘*Nu stond het belang van de samenleving voorop*’

Stephanie Massier

Wie er een patatje wilde bestellen, moest aanbellen voordat de deur werd geopend. Brabant beefde voor een bende jeugdige overvallers. Tegen hen eiste jeugdofficier Stephanie Massier zware straffen.

‘Ik heb even moeten slikken. Ik ging 6 jaar plus tbs eisen tegen een van die minderjarige overvallers. Als jeugdofficier. Dat is een beslissing waar je wel twee keer over nadenkt. Het idee dat ik zo’n jongen voor de rest van zijn leven zou stigmatiseren, dat is -hoe terecht dat ook was- een langdurig traject in zou gaan... Als jeugdofficier heb je toch de illusie dat jongeren nog veranderbaar zijn met hulp en steun. In sommige gevallen moet je constateren dat dat niet of nauwelijks kans heeft.’

‘Ik denk dat die groep van acht jongeren losgeslagen is geraakt’, blikte de Bossche jeugdofficier Stephanie Massier terug op haar megazaak tegen jongeren die overval op overval stapelden. ‘Hun ene succes volgde op het andere. De jongeren uit de regio Eindhoven pleegden soms meerdere feiten op een dag. Als ze na hun misdrijven terugkwamen in de kamer van een van de jongens, een soort studio dat als “roversnest” en uitvalsbasis fungeerde, speelden ze hun misdrijven na. Een keer raakte een jongen zo geïnspireerd dat hij een mes uit de keukenlade pakte, de straat op rende en ter plekke iemand beroofde.’

Oeh's en ah's

Het wrede en gewetenloze van een aantal jongens. Dat was wat Massier frappeerde. ‘Sommige jongens zagen dat zelf ook en zeiden over elkaar: “die is hartstikke gek, een sadist die mensen wil laten doodbloeden”. Maar medeleven met slachtoffers was zo goed als afwezig. Tijdens de zitting toonde ▶

een hoofdverdachte zo weinig invoelingsvermogen dat het oeh's en ah's regende op de publieke tribune.'

De wreedheid openbaarde zich bij een inbraak in een woning. Drie jongens waren over het balkon geklommen om binnen te komen. In de woning kwamen ze erachter dat er iemand onder de douche stond. Een 16-jarige jongen. Die rook onraad en besloot in de badkamer te blijven zitten totdat het bezoek weg was. Massier: 'Ze hebben toen niet snel wat spullen weggegrist. Nee, omdat het hen te lang duurde voordat de jongen uit de douche kwam, braken ze met een koevoet de deur open. Ze hebben de jongen een aantal uren vastgebonden gehouden en mishandeld. Ondertussen haalden ze het hele huis leeg, en vernielden alles: zelfs boekenleggers waren doormidden geknipt, vertelde de moeder van het slachtoffer me. Er waren leuzen op de muur gespoten.'

Louterend

'Ze gingen altijd op pad met wapens. Ze hielden een keer een persoon een nepvuurwapen bij het hoofd en laadden dat dan door. In een videotheek namen ze en passant klanten de portemonnee af. Veel slachtoffers hebben er moeite mee gehad dat tijdens de zitting aan te horen. Ik heb met de moeder van de jongen in de woning veel contact gehad. Zowel moeder als zoon hebben een deuk opgelopen. Met haar en anderen heb ik na de zittingen gesproken. Die gesprekken vond ik prettig en het slachtoffer ook. Dat geldt ook voor de slachtofferbijeenkomst die politie en OM hadden georganiseerd. We gaven slachtoffers uitleg en informatie. En slachtoffers horen elkaar. Het werkte louterend toen ze hoorden dat ze niet het enige slachtoffer waren. Het gaf een gezamenlijke band en er werd zelfs af en toe gelachen.'

Af en toe dan, want de overvallen – en de groep van acht was niet eens de enige groepering die in die dagen actief was – hadden winkeliers en horecaondernemers angst ingeboezemd, merkte Massier op die slachtofferbijeenkomst. 'Dat er op één dag twee overvallen in één plaats werden gepleegd, hakte erin bij videotheken en cafetaria's. De mensen voelden zich enorm in hun veiligheid aangetast. Als je in die tijd bij een snackbar een frietje wilde bestellen, moest je eerst aanbellen, pas daarna ging de deur open. Ook klanten voelden zich daardoor onveilig.'

Domino-effect

Eind februari 2009 kreeg de politie een melding van inbraak / insluiping / huisvredebreuk. De melders waren de begeleiders van de jongen

van het appartement. In het "roversnest" was het een grote chaos en er lagen goederen afkomstig van overvallen en diefstallen. 'De jongen van wie de kamer was (zelf ook betrokken bij een overval) heeft eerder geprobeerd om de jongens zijn huis uit te krijgen. Hij had er echter niet de capaciteiten voor.' Daarop werden de jongens, overigens niet allemaal tegelijk, opgepakt. Massier: 'Een groot compliment voor de twee rechercheurs die de zaak draaiden. Het bleef een hele kluit om dit dossier met ernstige feiten goed en sluitend te maken. Op sommige aspecten is flink doorgerechercheerd. Zoals op de kleding die jongens aan zouden hebben gehad. De jongens ontkenden kleding in hun bezit te hebben, maar dat bleek dan toch bij hen thuis of familie te liggen. Ook hebben de rechercheurs met mastgegevens van telefoons de locatie van jongens achterhaald. En ze gebruikten het "domino-effect" van de bekende verklaring, om van daaruit verder te gaan.'

Ijzeren pijp

Uiteindelijk bleek wat de groep in vier, vijf weken had begaan. Tien overvallen op cafetaria's,

Megazaak

'Huiver niet om een megazaakstatus aan te vragen', heeft officier Massier ervaren. 'Je hebt dan een vaste samenstelling van de rechtbank en je bent minder gebonden aan het reguliere zittingsrooster. Je hebt samen met rechters een eigen "toko" en dat geeft een zekere flexibiliteit.'

'Je informatie managen, da's wel cruciaal', zegt ze. Glimlachend. Want officieren zijn wel gedreven, maar niet altijd geordend. 'Zie in alle informatie en documenten maar eens het overzicht te houden! Daar heeft parketsecretaris Marielle Stals een belangrijke rol in gehad. Zij kende het dossier uit haar hoofd. Zeker in het beginstadium is dat fijn, dan maak je je zaken snel eigen.'

videotheken en een kapper. Eén overval in een woning met vrijheidsbeneming van een minderjarige. Twee straatroven. Vier woninginbraken. Vijf autodiefstallen. Twee scooterdiefstallen. Sommige feiten werden in Duitsland gepleegd. De samenstelling van de groep varieerde. Bijna alle feiten werden gepleegd door twee tot vier verdachten. Alle overvallen zijn gepleegd met een nepvuurwapen, (lange) messen of een ijzeren pijp of slagwapen. Door de aard van de tenlastegelegde feiten, de leeftijd en de persoonlijke problematiek van de verdachten kreeg de zaak de status van "megazaak".

Criminele jeugdgroepen bestaan vaak uit jongens van dezelfde afkomst: autochtoon, Marokkaans of Turks. Maar bij deze jongens was bijna geen afkomst dezelfde. 'Er zat nog net geen Eskimo bij, merkte een collega van het parket op.'

Vier van de jongeren waren 17 en dus minderjarig. De anderen waren 19, 19, 20 en 24. 'De oudste had niet zo'n grote rol, hij was vooral "taxichauffeur" voor de jongens die nog geen rijbewijs hadden. Het waren juist de minderjarigen die binnen de groep de leidersfiguren waren. Dat is de reden dat ik in ieder geval één van de jongens volgens het meerderjarigenstrafrecht wilde laten berechten.'

De rechtbank sprak zware straffen uit. Variërend van 1 jaar jeugd detentie tot 2 jaar jeugd detentie plus de maatregel plaatsing in een penitentiare inrichting voor jeugdigen ("jeugd-tbs"). En van drie jaar gevangenisstraf tot en met 6 jaar gevangenisstraf.

Zó beschadigd

'Hoe heeft zo iets nou zo uit de hand kunnen lopen? Daar ben ik zelf nog niet uit. De meeste jongens hadden begeleiding en verkeerden niet in een uitzichtloze situatie. Een aantal waren weggelopen uit het internaat. Aan de andere kant waren het stuk voor stuk jongens met een enorme problematiek. Ik kan er niet te veel over zeggen, maar het ging soms om jongens die in hun eerste levensfase al zo beschadigd zijn. Die alleen opgroeiden temidden van armoede, prostitutie en misdaad. En die vervolgens werden geadopteerd door Nederlanders. Hoe fantastisch die adoptieouders ook waren en zijn, het blijft enorm moeilijk.'

Tekst: Pieter Vermaas
Foto: Stephan van Leiden

'Ik ben wel van het strikte type'

OVER STEPHANIE MASSIER

Stephanie Massier (42) was eerder gerechts- en parketsecretaris. Nadat zij bij de

Nederlandse Vereniging van Banken als

coördinator fraudebestrijding hypotheek

had gewerkt is zij in 2003 officier van justitie

enkelvoudige zittingen geworden. In 2006

werd zij officier van justitie. In 2007 kreeg ze

op eigen verzoek de jeugdportefeuille, die zij

tot op heden invult. Momenteel houdt Massier

zich onder meer bezig met een nieuwe grote

jeugdzaak uit Veldhoven, "Hanggroep

Klokkenmaker".

'Ik ben wel van het strikte type', zegt ze.

'Jeugdstrafrecht is het sluitstuk van de keten,

en als je A zegt moet je ook B zeggen, zeker

bij jongeren die meerdere keren met de

politie in aanraking zijn gekomen. Mijn

collega's en ik zijn geen softies. Wel hebben

we hart voor de jeugd. We wegen mee dat het

brein en de gewetensfunctie pas rond het 23e

levensjaar ontwikkeld zijn.'

“Zandpad” en informatieaanpak

Informatiegestuurd handelen werd toegepast binnen de “proeftuin Aanpak Zandpad”. Er waren signalen dat op het Zandpad, het prostitutiegebied van Utrecht, mensenhandel plaatsvond. De eerste signalen werden door de politie gerapporteerd. Ook de GGD en het bestuur meldden verdachte situaties. Officier Neeltje Geldermans: ‘Om onze strafrechtelijke bijdrage te kunnen leveren vonden we dat we meer informatie nodig hadden. De politie heeft toen CIE-runners en analisten ingezet. Die informatie is, zonder de namen van namen van slachtoffers en verdachten te noemen, aan de gemeenteraad gepresenteerd. Zo is de situatie van veel kanten in kaart gebracht en wordt er op basis van een constante stroom informatie nu gesproken en beslist.’

De informatieofficier

‘Politiemensen merken dat wat zij doen, nu ook lándt bij het OM’

Informatieofficieren gaan over informatie. Wat is hun meerwaarde? In hoeverre wijken ze af van andere typen officieren? Hoe werken ze binnen en buiten het OM samen? Interview met Neeltje Geldermans (inmiddels rechercheofficier), één van de eerste informatieofficieren die het OM kende.

“Informatieofficier”, dat klinkt als Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE)-aanklager, die zich immers ook met informatie en intelligence bezighoudt.

Wat is het verschil?

‘De CIE-officier werkt operationeler, dichter bij concrete misdrijven en verdachten. De informatieofficier werkt beleidsmatiger. Daarnaast is intelligence veel breder en meer dan alleen CIE-informatie. Ik werk veel samen met de divisie Informatie van politie Utrecht, dat is een dynamische club met

goede jonge analisten. In mijn functie kan ik er onder meer aan bijdragen dat de parketleiding de goede strategische keuzes maakt in het kiezen van type zaken.’

Info-, CIE-, recherche-, verwervings-, driehoeks-, gebiedsofficieren, noem maar op. Is het niet lastig af te bakenen wat iedereen doet?

‘Ik ben niet zo’n type dat de hele dag alleen maar aan het afbakenen is. Er moet een grote lijn zijn, maar het gaat erom dat taken worden

opgepakt en niet tussen wal en schip raken. Natuurlijk zijn er raakvlakken en overlap, en ja, de info-ovj trekt regelmatig op met de rechercheofficier. Maar dat móét ook, het is niet de bedoeling dat ik me binnen het OM opstel als een zelfstandige entiteit.’

Wat heeft de zaaksofficier aan de informatieofficier?

‘Die merkt eerlijk gezegd niet zo veel van de komst van een informatieofficier. Hoeft ook niet. Een zaaksofficier heeft zijn focus op zijn strafzaak. De keuze welke zaak is opgepakt, is dan al gemaakt. Bij het werk van de informatieofficier gaat het om intelligence. Je zit meestal aan de voorkant van het proces en ziet het hele pallet, soms quick en dirty, ook met vertrouwelijke informatie. Gebiedsofficieren merken er meer van. Voor hen heb ik een makelaarsfunctie. Het keuzeproces in de politiedistricten is moeilijker dan op politieregionniveau, want de districtsrecherche kampt met een groter capaciteitstekort en moet toch stevige zaken oppakken. Ik probeerde -en dat moet nog verbeteren- de informatiepositie van gebiedsofficier sterker te maken. Als ik informatieproducten heb die voor hen belangrijk zijn, gaf ik die. Zodat zij weten wat

de lokale problemen zijn en de juiste zaken kunnen kiezen. Maar er moet meer samenwerking komen: welke informatievraag hebben wij vanuit het OM?’

Is de politie blij met de infoaanklager?

‘Politie Utrecht zegt mij blij te zijn met een informatieofficier. Ik werk vooral met de divisie Informatie, waarvan de divisiechef mijn “evenknie” is. Het is een grote, uitstekende divisie. Qua kennis zat men misschien niet op mij te wachten. Maar wel in de zin dat er op informatiegebied nu een verbinding tussen OM en politie is gelegd. Zij merken dat wat zij doen, ook lándt bij het OM: informatieproducten komen bij de juiste mensen terecht. Het OM kan de politie weer beter sturen omdat het informatievragen nu via één punt bij de politie kan neerleggen. Het is tweerichtingsverkeer. Als bijvoorbeeld korpschef en hoofdofficier strategische beslissingen moeten nemen, helpt het als zij van twee kanten met informatie worden gevoed. Ik ben er ook trots op dat er een intelligence-agenda is gemaakt die binnenkort in de driehoek zal worden vastgesteld. Daarin is verwoord aan welke thema’s en zaken we prioriteit geven en wat dat betekent voor de informatieorganisatie gedurende het jaar. Ik heb misschien wel het geluk gehad dat ik ▶

Neeltje Geldermans:

‘Weten collega’s niet wat je doet en geeft de politie niet thuis, dan ben je in deze functie enorm aan het zwemmen’

bij mijn start in Utrecht een korps trof dat mij met open armen ontving. En dat Marc van Nimwegen (nu PG, destijds mijn hoofdofficier) het een belangrijke functie vond en mijn huidige hoofdofficier ook. Dat helpt natuurlijk erg. Het omgekeerde gebeurt ook. Hebben je OM-collega’s geen clue van wat je aan het doen bent en geeft de politie niet thuis, dan ben je in deze functie enorm aan het “zwemmen”. Zeker in een nieuwe functie die bewust niet gedetailleerd is beschreven, het College gaf de praktijk veel ruimte.’

Informatieproducten maken, OM-criminologen die stoeien met criminaliteitsbeelden - moeten we dat niet aan de politie laten die daar meer capaciteit voor heeft en er dichter op zit?

‘Nee. Want zwart-wit gezegd: het OM gaat over het “wat”, de politie over het “hoe”. Al kom je in de praktijk natuurlijk vaak samen met politie en bestuur tot strategische keuzes. Maar als het gaat om welke concrete zaken je moet aanpakken, dan is het OM leading. Dan moet je verder kijken dan je strafrechtelijke neus lang is, moet je je er in verdiepen om problemen structureel aan te pakken. De politie investeert daarin steeds meer, het OM moet dat ook doen.’

Moet dat wel overal? Grosso modo zijn problemen toch overal hetzelfde?

‘Woninginbraken en auto-inbraken heb je overal wel, maar bijvoorbeeld Bunschoten-Spakenburg is echt een ander gebied dan de stad Utrecht. In de stad zijn bijvoorbeeld de problemen met criminele jeugd groter dan in landelijke gebieden.’

Maar Utrecht lijkt weer vergelijkbaar met Groningen, Eindhoven en Den Haag. Waarom dan toch lokaal allerlei criminaliteitsbeelden gaan maken, zeker nu we al landelijke speerpunten hebben?

‘We hebben nu eenmaal ons land ingedeeld in verschillende gebieden waarin opsporing plaatsvindt. Dus dan zul je ook op dat niveau moeten kiezen, en moet je dáár een kader hebben om die keuze goed te

maken. Ja, iets kan al landelijke prioriteit zijn. Maar ook dan moet je het inzicht hebben hoe dat probleem in jouw gebied in elkaar steekt. Je moet verbinding houden met je lokale domein om criminaliteit en problemen aan te pakken die daar worden ervaren. En tegelijkertijd niet alleen daar je oren naar laten hangen. Georganiseerde hennephandel moeten we niet laten liggen omdat veel burgers daar geen last van hebben. Of neem fraude of oplichting. De aanpak daarvan blijft soms liggen als een gebied met veel overvallen kampt. Maar soms worden er tientallen mensen in meerdere arrondissementen allemaal slachtoffer van die ene fraudeur. Dat moet ook gewogen worden.’

Wat is de grootste spanning met de politie?

‘In het land zijn er grote verschillen tussen de verschillende Informatie Organisaties van de politie en de invulling van de informatie-ovj door de parketten. Ondanks dat het NIM (Nationale Intelligence Model) door politie en OM wordt omarmd is de invulling in de praktijk nog niet altijd optimaal. Er zal meer geïnvesteerd moeten worden van beide kanten maar dat is in deze krappe financiële tijd niet gemakkelijk. Ik ben er echter van overtuigd dat het op de langere termijn z’n vruchten zal afwerpen als je meer focust en dus meer informatiegestuurd gaat werken.’

Hoe kunnen OM en bestuur elkaar versterken?

‘Als er een keuze voor een te starten strafzaak is gemaakt, kijken we of het bestuur in een pril stadium betrokken kan worden bij de interventie en delen we heel vroeg informatie. Dat is functioneel en “need to know” voor het bestuur. Het OM wil ook graag op voorhand weten of er bij het bestuur commitment is voor hun deel. We proberen er soms op aan te sturen om het bestuur “in the lead” te laten zijn, met het OM als strafrechtelijk sluitstuk. Of een kort strafrechtelijk onderzoek doen, om vervolgens het bestuur het te laten oppakken.

Vertroebeling van machtenscheiding? Hoezo, het is toch een feit dat er meerdere interventiemogelijkheden zijn? Fiscaal, bestuurlijk, strafrechtelijk: dat mag je toch op elkaar afstemmen? Veiligheidsproblemen gaan de hele maatschappij aan; die moet je niet eenzijdig aanpakken. Het zou nogal arrogant zijn te denken dat je met het strafrecht alles kan aanpakken. Een gemeente die vergunningen intrekt. Of de belastingdienst die geld afpakt. Dat is voor de crimineel vaak veel erger dan een celstraf.’ ◀

Tekst: Pieter Vermaas

Foto: Hollandse Hoogte

Illustratie: Roland Conté

GrOMbergen

Foutje

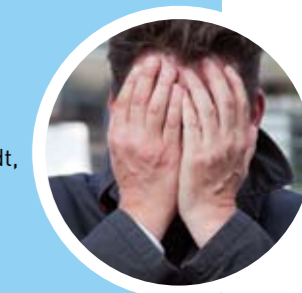
Een genante vertoning, zo mag het gerust genoemd worden. Iets te vroeg voor een docentenoverleg van SSR besluit ik een kopje koffie te drinken op het terras. Verdiept in mijn stukken hoor ik naast mij “goedemiddag!” Ik kijk op en bestel een koffie verkeerd. Een directe reactie blijft uit, dus ik kijk nog eens goed. **Langzaam dringt het tot mij door dat ik de koffie niet heb besteld bij de serveerster**, maar bij de cursuscoördinator van SSR, met wie ik de bespreking zou hebben....

Tussen mij en de betreffende medewerkster van SSR is het allemaal goed gekomen. Maar niet iedere fout laat zich zo makkelijk herstellen. Zo ontdekte het Bossche gerechtshof dat in een arrest van 24 december 2007 een fout was gemaakt: bij de toewijzing van een civiele vordering was bepaald dat bij niet betaling van die vordering vervangende hechtenis zou moeten worden ondergaan. Dit terwijl de vervangende hechtenis pas in beeld komt als ook een schadevergoedingsmaatregel als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht wordt opgelegd. Om die fout te herstellen wees het hof op 23 januari 2008 een zogenaamd “herstel arrest”, waarbij de passage over de vervangende hechtenis bij de toewijzing van de vordering wordt geschrapt. De advocaat-generaal bij de Hoge Raad Knigge wijst er fijntjes op dat die manier van werken niet voor iedereen is weggelegd: “Van herstel arresten als de onderhavige wil de Hoge Raad inderdaad niet weten. Zelf herstelt de Hoge Raad de eigen misslagen wel, maar de feitenrechter wordt daarvoor geen ruimte gelaten.” **Een typisch gevalletje van “quod licet iovi non licet bovi”**, om met de oude Romeinen te spreken.

En inderdaad, de Hoge Raad vindt een herstel arrest niet op zijn plaats: “Nu de door het Hof in “het herstel arrest” genoemde “omissie” niet een onmiddellijk kenbare fout, verschrijving of verrekening betrof, **stond het het Hof niet vrij een “herstel arrest” te wijzen, zodat dat arrest in cassatie buiten beschouwing moet blijven.**” Derhalve wordt terug gegrepen op het oorspronkelijke arrest, en dat was dus niet in de haak. Iets wat het hof in Den Bosch inmiddels natuurlijk ook wel duidelijk was, gezien de latere beslissing. En vervolgens doet de Hoge Raad precies hetzelfde als wat het hof in het herstel arrest al had gedaan. (Hoge Raad 6 juli 2010, LJN BJ7243).

Een genante vertoning? Dat valt nogal mee, dacht ik zo: waar gewerkt wordt, worden fouten gemaakt.

Jan-Willem Grimbergen, officier van justitie parket Utrecht

RESSORTSPARKETTEN

De Landelijke Ressortelijke Organisatie als kwaliteitsspiegel

ONDER ÉÉN VLAG

De vijf ressortsparketten vormen sinds kort één organisatie: de Landelijke Ressortelijke Organisatie. Opportuun volgde de LRO in het OM-huis, in de Haagse zittingszaal en aan de Amsterdamse Prinsengracht.

Oorsprongpark 6 in Utrecht. De zon schijnt en stuwt het kwik op. Inge Klopper, hoofdadvocaat-generaal (hoofd-AG) Arnhem, zet haar fiets in het betegelde voortuintje van het OM-huis dat op dit adres is gevestigd. Ondertussen komen Rémy van Leest en Remco van Tooren, respectievelijk hoofd-AG Leeuwarden en hoofd-AG Den Bosch, gebroederlijk aangelopen vanaf de bushalte waar ze zojuist uit lijn 11 zijn gestapt. Ze zijn hier voor de maandelijkse vergadering van het managementteam van de Landelijke Ressortelijke Organisatie (LRO). Sinds de vijf ressortsparketten één organisatie zijn, de LRO, vormen de vijf hoofd-AG's en

de directeur bedrijfsvoering Paul Huijser het managementteam (MT), met Charles van der Voort als landelijk boegbeeld. Deze ochtend moeten besluiten worden genomen over een aantal eerste ontwerpen dat is opgekomen tijdens een heisessie in mei. Ontwerpen over het bestuur van de LRO, de rol van de landelijke en lokale hoofd-AG en de zichtbaarheid van het Landelijk MT. De Amsterdamse hoofd-AG Jan Eland formuleert het kort en bondig: 'Als Landelijk MT vormen we één front en stralen we ook uit dat we ervoor gaan!' Niet alleen de zichtbaarheid van het landelijk MT, ook de zichtbaarheid van de gehele LRO komt uitvoerig aan

de orde. Charles van der Voort neemt daar als landelijk hoofd-AG het voortouw in: 'De trots van de LRO is terug te vinden in de zaken. We moeten de prestaties van de LRO expliciet profileren in en via de media. De LRO moet als merk herkenbaar worden.'

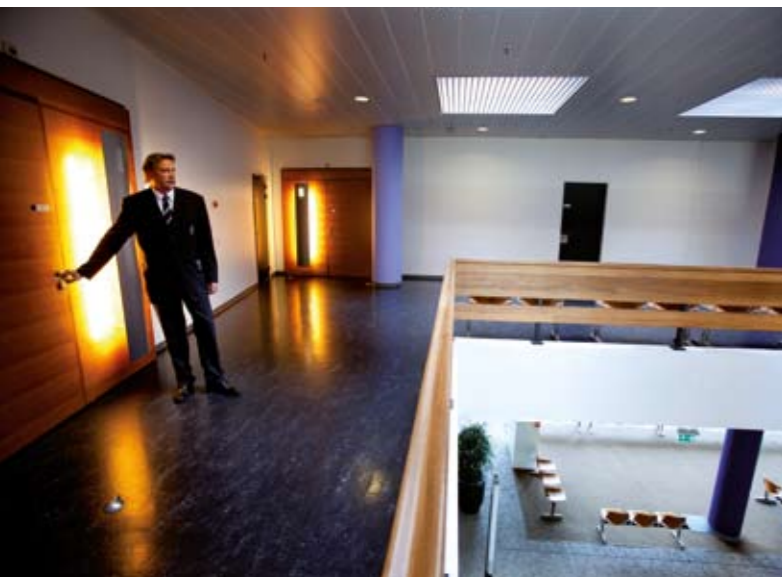
Tamil Tijgers

Eén van de speerpunten van de LRO is samenwerking en verbinding met de eerste lijn. Zéker wat betreft de voorlopige hechtenis van bepaalde lieden. Zo ook in Den Haag. 'Voortzetting Hof', roept vaste hofbode Hans in het Haagse Paleis van Justitie. In zaal G1 op het zogenoemde Haagse hofplein (het pleintje in het paleis waar de hofzittingen worden gehouden) is de raadkamerzitting appellen gevangenhouding gaande. Aan de orde zijn de hoger beroepen van verdachten of OM inzake de voorlopige hechtenis. Op de rol staat de zaak tegen zes Tamil Tijgers, een zaak van het Landelijk Parket (LP). De zaak gaat over verboden activiteiten van de Tamil Tijgers in Nederland. De zes verdachten zijn eind april door de nationale recherche aangehouden en zitten in de gevangenhouding. Tegen deze beslissing van de rechtbank hebben ze hoger beroep ingesteld. 'Het vooroverleg met het LP was van cruciaal belang', meldt AG Cara Pronk terwijl ze zich na de zitting van haar toga ontdoet. Dit overleg vond al plaats voordat verdachten werden aangehouden. 'Niet alleen voor de inhoud van de vordering gevangenhouding waar het vandaag over ging, maar ook voor mijn informatievoorziening over bijvoorbeeld de rolverdeling tussen de verdachten. Ook is de meest actuele informatie steeds tijdig uitgewisseld'. En met goed resultaat; vier van de zes zaken worden afgedaan. Het hoger beroep wordt afgewezen; deze vier blijven voorlopig vastzitten. Ook gaat het Hof akkoord met de weerlegging van Cara dat er geen ernstige bezwaren zouden zijn ten aanzien van artikel 140a Sr (deelname aan een terroristische organisatie). Cara: 'In de visie van het OM zijn deze zes verdachten onderdeel van de grotere terroristische organisatie (de LTTE) in Sri Lanka, door deel uit te maken van de ▶

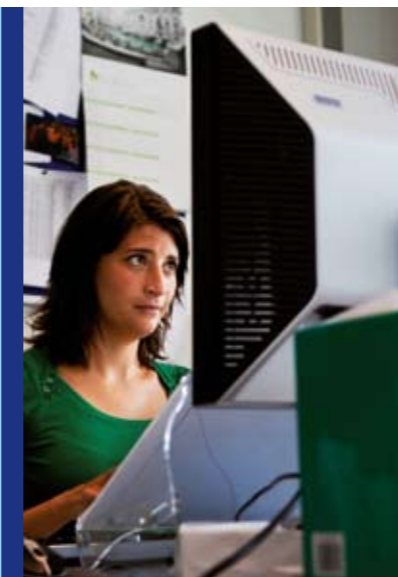
Ketenpartners:

Hoven: De hoven merken dat er een LRO is. Bianka de Poorter, sectorvoorzitter straf Amsterdam: 'We merken dat de ressortsparketten landelijk meer afstemmen, met name zijn meer landelijke cijfers en vergelijkingen beschikbaar. Aan de hand van deze landelijke cijfers kunnen problemen met betrekking tot voorraden en capaciteit in kaart gebracht worden en zo mogelijk worden opgelost. Dat is een positieve ontwikkeling. Ook heeft de LRO het initiatief genomen een landelijk overleg in te stellen met alle hoofd-AG's en de sectorvoorzitters straf van de hoven.'

Politie: 'Door de wijze waarop deze zaak door het ressortsparket is opgepakt, inclusief de zittingen en besprekingen, hebben wij het gevoel dat wij door het ressortsparket als serieuze gesprekspartner worden gezien.' Aan het woord is Ger Emmerik, inspecteur bij het Bureau Regionale Recherche en leideronderzoek in een megazaak die nu bij het Haagse hof dient. 'De zaaksofficier van justitie heeft de AG en de secretaris aan ons voorgesteld en wij hebben hen met de zaak kennis laten maken door middel van een presentatie.' De politie kan de tweede lijn voorzien van waardevolle informatie over het onderzoek en is daarnaast een belangrijke gesprekspartner als het gaat om eventueel nader onderzoek in hoger beroep. Er is op zeer regelmatige basis contact tussen de politie en de zaaks-AG en -secretaris: 'Ik heb de samenwerking vanaf het begin als zeer prettig ervaren. Gaande het proces blijkt dat we elkaar op meerdere vlakken hard nodig hebben.'

'Voortzetting hof!', roept hofbode Hans Pronk

AG Cara Pronk: 'Het vooroverleg met het LP was van cruciaal belang.'

criminele organisatie in Nederland die zich bezighoudt met propaganda en fondsenwerving ten behoeve van de LTTE.'

'De trots van de LRO zit in onze zaken'

'Een hulpverlener moet on-ge-hin-derd zijn werk kunnen doen.' AG Henriette den Hartog legt op elke lettergreep de klemtoon in de naastgelegen zittingszaal waar een artikel 12 Sv-zitting gaande is. Deze besloten zittingen zijn specifieke tweedelijnszittingen die op alle vijf ressortsparketten plaatsvinden. Henriette heeft zich gebogen over de zaken waarin wordt geklaagd dat de officier van justitie geen (verdere) vervolging heeft ingesteld. In deze zaken adviseert de AG het hof in plaats van dat het requireert. Ook actuele kwesties komen aan de orde, zoals geweld tegen hulpverleners. Een ambulancebroeder klaagt over het niet vervolgen van een jongen die hem met een bierfles heeft bekogeld op het moment dat hij bij een brand ter plaatse kwam. 'Het risico om tijdens het uitoefenen van het werk te maken te krijgen met agressie, is een risico dat ambulancepersoneel helaas ten deel valt', zo begint zijn advocaat. Hij vertelt namens zijn cliënt over de impact van het incident. Henriette kan dat betoog slechts beamen: 'Ik kan er een heel verhaal van maken, maar natuurlijk heeft u gelijk! Iedereen moet ongehinderd zijn werk kunnen doen.' Henriette benadrukt dat het OM staat voor vervolging en dagvaarding in dit

soort zaken en dat er hoge straffen worden geëist. 'Maar daar zit 'm de crux niet. De vraag is of er voldoende bewijs is dat deze jongen het bierflesje heeft gegooid en niet een ander en, zo niet, of zijn rol voldoende groot is om te kunnen spreken van openlijke geweldpleging. De officier van justitie vond van niet. Dat was de reden voor het sepot.' Henriette geeft het hof in overweging de klacht gegrond te verklaren, opdracht te geven tot vervolging en nader onderzoek te laten doen. 'Ik vind dat we het moeten proberen, want het is een ernstig feit en de impact is groot. Maar het is nog geen gelopen race.' De voorzitter van het hof, Alexander Beelaerts van Blokland, zegt tegen de klager dat hij zich goed kan voorstellen dat hij het moeilijk heeft met dit voorval: 'Het is onbegrijpelijk dat deze dingen gebeuren.' Het hof trekt zich terug, terwijl Henriette de klager nog eens een hart onder de riem steekt: 'U moet weten dat het OM hier heel fel op is.' Het hof houdt de zaak aan om de vermeende bierflesgooier te horen en nader onderzoek te laten verrichten.

Bunker

Sinds het bestaan van de LRO zijn de lijnen tussen de ressortsparketten onderling korter en wordt er veel samengewerkt. Vandaag is dat te zien in Amsterdam. Aan de Prinsengracht, in de riante werkkamer van de Amsterdamse AG Hans Wesselink, vinden de laatste voorbereidingen plaats voor de regiezitting Hofstadgroep. Deze zitting vindt plaats in de Osdorpse bunker. Het Haagse gerechtshof sprak in januari 2008 de zeven verdachten vrij van deelname aan een criminele en terroristische organisatie. Het hof vond dat er onvoldoende bewijs was dat de Hofstadgroep een georganiseerd samenwer-

LRO-profiel

415 mensen, ruim 21.000 appelzaken, 2.300 artikel 12 Sv-zaken

De Landelijke Ressortelijke Organisatie (LRO) bestaat formeel sinds 1 maart 2010.

De organisatie bestaat uit de vijf ressortsparketten en de afdeling bedrijfsvoering.

De LRO staat onder leiding van een landelijk hoofd-AG, Charles van der Voort.

Er werken 415 mensen, onder wie 90 AG's, 100 secretarissen en 161 administratief medewerkers.

De gemiddelde leeftijd is 41,5 jaar; 67% van de medewerkers is vrouw, 33% man.

In 2009 stroomden 16.756 rechtbank-appellen en 4.469 kantonappellen in en werden zo'n 2.300 artikel 12 Sv-zaken behandeld.

kingsverband is. In deze zaak stelde het OM met succes cassatie in. De Hoge Raad vernietigde namelijk begin dit jaar de vrijspraken en verwees de zaak naar Amsterdam om de zaak gedeeltelijk over te doen. Hans Wesselink en de Haagse AG Simon Minks trekken in de nieuwe behandeling gezamenlijk op, LRO-proof dus. Samen met de

Amsterdamse zaakssecretaris Hanneke Venselaar zijn ze er maar druk mee. 'Overleg met Koos Plooi, Alexander van Dam en Derk Kuipers (de OM'ers die de zaak in eerste en tweede aanleg hebben gedaan), het in kaart brengen van de OM-verzoeken, de beoordeling van de verzoeken van de advocaten, overleg met de bunker, het opvragen van een actuele dreigingsanalyse, een wijziging tenlastelegging.' Hanneke somt het op, het hoort allemaal bij de nieuwe behandeling. Hans schenkt de glazen nog eens vol met gemberthee, meegenomen uit Indonesië. Een gezonde opkikker, nodig voor de laatste loodjes.

Terug in Utrecht, het OM-huis. Charles Wiegant, plv. hoofd-AG Amsterdam en voorzitter van de Commissie Doorontwikkeling LRO, is aangeschoven aan de tafel. Het landelijk MT heeft eerst de vijf ressortsparketten samengevoegd, de LRO. Nu die er is, worden verdergaande verbeteringen doorgevoerd. Om die reden is de Commissie Doorontwikkeling LRO in het leven geroepen. Charles neemt het landelijk MT mee naar de toekomst van de LRO naar aanleiding van de visie die de Commissie op tafel heeft gelegd. 'De medewerker en het resultaat staan centraal. De LRO doet ertoe want we beschikken over alle zaken 'die ertoe doen'. Onze zaken zijn steeds die zaken waarvan het OM en/of de verdachte vindt dat er een nieuwe inhoudelijke toets moet komen. In laatste feitelijke instantie. Zo is de LRO de kwaliteitspiegel van het OM', betoogt Charles Wiegant met duidelijke stem. Hij is ervan overtuigd. 'De LRO. The place to be!' ◀

Tekst: Thea Tjeerdema en Marilyn Fikenscher
Foto's: Robin Utrecht

AG Henriette den Hartog: 'U moet weten dat het OM heel fel is op geweld tegen hulpverleners.'

Hofstadgroep

AG's Hans Wesselink (midden, Amsterdam) en Simon Minks (rechts, Den Haag) en secretaris Hanneke Venselaar (links) trekken in de nieuwe behandeling gezamenlijk op, "LRO-proof" dus.

KORTOM

Kijk voor meer actueel nieuws op www.om.nl

MELDPUNT MISBRUIK

Commissie-Samson opent meldpunt.

De commissie-Samson die seksueel misbruik onderzoekt van kinderen die onder verantwoordelijkheid van de overheid in instellingen zijn geplaatst, heeft een meldpunt geopend. Via telefoonnummer 070 - 376 5872 kunnen slachtoffers of andere betrokkenen hun verhaal doen.

De onderzoekscommissie, voorgezeten door oud-PG Rieke Samson-Geerlings, bekijkt meldingen van misbruik van kinderen die in de jaren vijftig en zestig door de kinderbescherming in katholieke instellingen waren geplaatst. Tijdens het onderzoek houdt de commissie-Samson contact met de commissie-Deetman die misbruik binnen de rooms-katholieke kerk onderzoekt.

Het meldpunt wordt in september uitgebreid met de website: onderzoek-seksueel-kindermisbruik.nl. Meldingen die mogelijk aanleiding zijn voor vervolging en strafrechtelijk onderzoek worden na overleg doorgegeven aan het OM.

VOETBALWET ERDOOR

De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel Maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast aanvaard.

Met de wet kan langdurige en ernstige overlast van groepen en individuen worden aangepakt. De wet is ook toepasbaar tegen hooligans die bij voetbalwedstrijden of andere evenementen de openbare orde verstoren. De nieuwe wet is een aanvulling op bestaande instrumenten van de burgemeester en de officier van justitie ter bestrijding van overlast en verloedering. Burgemeesters en officieren van justitie krijgen met deze wet onder andere extra bevoegdheden om preventief in te grijpen. Zo kunnen er straks voor lange duur een gebiedsverbod, een groepsverbod, een meldplicht, een contactverbod en een begeleidingsverplichting opgelegd worden.

CONTROLE OP NEPWAPENS

De douane controleert deze zomermaanden extra streng op namaakwapens.

Op verschillende Nederlandse luchthavens controleert de Douane binnenkomende passagiers op namaakwapens. Ook de vracht en postpakketten op luchthaven Schiphol wordt gecontroleerd om te voorkomen dat deze wapens op grote schaal Nederland binnenkomen. De Koninklijke Marechaussee ondersteunt de Douane tijdens deze actie. In Nederland zijn imitatiewapens verboden en

op het bezit ervan staat een forse straf. Namaakvuurwapens zijn vaak moeilijk te onderscheiden van echte wapens, zelfs door experts. Criminelen maken hier dankbaar gebruik van. Vooral in Zuid-Europese landen als Spanje en Griekenland zijn deze imitatiewapens gewoon te koop omdat de plaatselijke wapenwetten minder streng zijn dan in ons land. Passagiers die imitatiewapens meenemen naar Nederland zijn strafbaar en worden strafrechtelijk vervolgd, ook jongeren. Het wapen wordt in beslag genomen en de bezitter krijgt een flinke boete.

POLITIE-ICT NOG NIET OP ORDE

Knelpunten rond politie-ICT maken opsporingsinformatie onbetrouwbaar en vertroebelen zicht op omvang criminaliteit.

Dat blijkt uit het in juli verschenen "Onderzoek samenwerkingsafspraken politie 2008; stand van zaken 2010", van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid van het ministerie van BZK. De implementatie van Basisvoorziening Opsporing (BVO) is niet afgerond en het daadwerkelijk gebruik is niet op orde. De inspectie somt op: de harmonisatie van werkprocessen is niet afgerond; informatie wordt vaak op een te hoog beveiligingsniveau weggeschreven; er bestaat onduidelijkheid over het toepassen van BVO-criteria; functionaliteiten worden niet volledig benut; een deel van de opsporingsinformatie wordt in andere, "schaduw-systemen" ingevoerd; gebruik van BVO is verschillend en onvolledig; en er is onvoldoende sturing op het gebruik. De inspectie signaleert dat politiemensen terughoudend zijn om informatie te willen delen, te weinig vertrouwen in het systeem hebben, en BVO niet gebruiksvriendelijk vinden. Omdat BVO niet goed wordt gevuld, wordt "Blue View" ook niet optimaal benut. Met deze geautomatiseerde zoekmachine kunnen registraties van alle politiekorpsen direct worden geraadpleegd.

TOENAME WEIGERAARS TBS-ONDERZOEK

Het aantal verdachten dat weigert mee te werken aan een psychisch onderzoek in het Pieter Baan Centrum neemt toe.

Verdachten weigeren mee te werken, omdat ze willen voorkomen dat ze tbs opgelegd krijgen. Vorig jaar waren er zeventig weigeraars. Het Pieter Baan Centrum liet weten weigeraars te willen wegsturen.

Geestelijke Gezondheidszorg Nederland (GGZ) pleit ervoor verdachten die weigeren, pas ná hun veroordeling een jaar lang in de gevangenis te onderzoeken. Als dan een afwijking wordt gevonden, kunnen ze alsnog tbs opgelegd krijgen. Nu is het zo dat verdachten voorafgaand aan hun rechtszaak niet gedwongen kunnen worden mee te werken in het Pieter Baan Centrum. Een belangrijk uitgangspunt in het strafrecht is dat niemand hoeft mee te werken aan zijn eigen veroordeling. Als iemand al schuldig bevonden is, redeneert de GGZ, wordt hij niet meer gedwongen mee te werken aan zijn eigen veroordeling. Daarvoor is wel een wetswijziging nodig.

BESTRIJDING GEORGANISEERDE HENNEPTEELT

Politie, justitie en bedrijfsleven gaan gegevens uitwisselen van verdachten van georganiseerde hennepcultuur.

De politie werkt al samen met het lokale bestuur, de Belastingdienst en andere opsporingsdiensten om achterliggende criminele samenwerkingsverbanden aan te pakken. Nieuw is dat er tijdens het strafrechtelijk onderzoek ook persoonsgegevens met private partijen als netwerkbeheerders en verzekeringsmaatschappijen worden uitgewisseld. Er kunnen daardoor beter verbanden worden gelegd tussen personen, panden en incidenten. De georganiseerde hennepcultuur kan zo effectiever worden bestreden. De proef met gegevensuitwisseling voldoet aan privacywetgeving.

OMGESLAGEN

GEWELD TEGEN POLITIE

'Wij accepteren in Rotterdam niet de middelvinger. Wij accepteren in Rotterdam niet dat iemand zijn broek laat zakken en zijn kont richting de politie draait.'

Burgemeester Ahmed Aboutaleb
Blauw, 10 juli 2010

SLACHTOFFERS

'Ik zou het redelijk vinden als bijvoorbeeld bij levensdelicten en bij verkrachtingen de positie van broers en zussen van de overledene, of die van opa's en oma's, wordt versterkt.'

Ybo Buruma, strafrechtoloog
Telegraaf 22 juli 2010

WINKELDIEFSTAL

'Wij zouden er groot voorstander van zijn dat het OM bij winkeldiefstal standaard een schadevergoeding eist voor de benadeelde partij.'

Zegsman van Detailhandel Nederland
Baarns Weekblad, 7 mei 2010

BEZUINIGINGEN

'Het wordt een drama.'

Erik van den Emster, voorzitter Raad voor de rechtspraak, over de dreigende bezuinigingen
Novum, tijdschrift voor de Rechtspraak, 2010, nr.3

VERKIEZINGEN

'Tijdens de verkiezingscampagnes hebben de politieke partijen er wel de mond van vol, maar in de praktijk wordt er bezuinigd op de politie. Dan bloedt mijn hart.'

Annemarie Penn-te Strake, hoofdofficier Maastricht
Chapeau, magazine over het goede leven in Limburg en de Euregio, augustus 2010

DRUGSTOERISME

'Als het Europese Hof besluit dat het weigeren van buitenlandse bezoekers mag, dan zal Kerkrade dit ook gaan doen. We willen niet het afvoerputje worden voor drugstoeristen, die elders niet meer terecht kunnen.'

Jos Veuls, gemeentewoordvoerder Kerkrade
Binnenlands Bestuur, 23 juli 2010

ONBEKEND MAAKT

Recente strafrechtelijke jurisprudentie over anonieme meldingen

NIET ONBEMIND

M. (voorheen Meld Misdaad Anoniem) is een succes. De telefoontjes stromen binnen en een groot deel daarvan blijkt bruikbaar te zijn. Vorig jaar waren per week 130 meldingen op de een of andere manier van waarde voor een strafrechtelijk onderzoek. In 1.264 gevallen was het zelfs aan M. te danken dat een zaak werd opgelost. Ruim de helft van de meldingen heeft betrekking op drugs, met name hennepcultuur, maar ook over overvallen, geweld, voetbalvandalisme, vuurwerk en zelfs doodslag komt informatie binnen. Burgers bellen dus graag het nummer 0800-7000. Maar hoe kijkt de rechtspraak aan tegen deze massale burgerbetrokkenheid bij de opsporing? Onder welke voorwaarden mag een M-melding worden gebruikt als basis voor strafvorderlijk optreden? De Hoge Raad bevestigde in 2008 dat anoniem verstrekte informatie de basis kan zijn van een redelijke verdenking (LJN BC1367). Maar laat dit uitgangspunt toe dat een verdenking uitsluitend op grond van anonieme informatie wordt aangenomen? In een recent arrest geeft de Hoge Raad antwoord op deze vraag.

In de opsporingspraktijk is het goed gebruik dat de anoniem verstrekte informatie zoveel mogelijk gecontroleerd wordt. Die verificatie bestaat vaak uit het natrekken van persoons- en adresgegevens, het nagaan of iemand voorkomt in politieregisters, en kortdurende observatie van panden waarop de melding betrekking heeft. In de casus van HR 5 januari 2010 (LJN BK3201) had de politie een brief gekregen met de volgende informatie over een woning: "Jaren geleden nieuwe bewoner. Heeft kort na bewoning weer meubilair opgehaald (zou naar z'n vriendin gaan). Sindsdien regelmatig 1-2 keer per dag kort bezoek, hoewel geen bewoning. 's Avonds soms ook. Afgelopen week veel planten haastig binnengedragen (bus). Slangen waken over het huis." De politie heeft vervolgens de betreffende woning aan de buitenkant bekeken, vastgesteld dat deze kennelijk onbewoond was en dat het onmogelijk was gemaakt om naar binnen te kijken. In dat geval vormde de melding voldoende basis voor verdenking van een overtreding van de Opiumwet. Dat gold ook in de casus van HR 12 januari 2010 (LJN BK8836). Naar aanleiding van twee meldingen dat in een woning een hennepplantage was ondergebracht, heeft de politie de buitenkant bekeken. Daarbij werd niets opvallends geconstateerd. Maar mede omdat dit nader onderzoek de inhoud van de anonieme informatie ook niet ontkrachtte, waren de meldingen voldoende betrouwbaar als basis voor een verdenking.

Op 13 juli 2010 heeft de Hoge Raad expliciet bevestigd dat een redelijk vermoeden van schuld kan ontstaan uitsluitend op basis van een anonieme tip (LJN BM2490). Bij de politie was een gedetailleerde M-melding binnengekomen dat in een kelderruimte door zes dames reeds de gehele week een grote hoeveelheid hennep werd geknipt. Er zouden zich in het pand 1.000 hennepplanten bevinden. De inhoud van de melding noopte tot spoed. Op dat moment waren niet alleen de verdovende middelen, maar ook de hennepknippers aanwezig in het pand, zodat bij onverwijd optreden het vooruitzicht op inbeslagname en een succesvol opsporingsonderzoek zeer gunstig was. Gezien de spoedeisende situatie kon, aldus Hof Arnhem, nader onderzoek achterwege blijven. De Hoge Raad bevestigt de vaststelling van het hof dat voor het aannemen van voldoende verdenking niet altijd nader onderzoek naar aanleiding van de M-melding is vereist.

Na die opmerking komt aan de orde of het spoedeisende karakter van de informatie kan maken dat verificatie achterwege blijft. De Hoge Raad maakt duidelijk dat de noodzaak voortvarend op te treden niet kan compenseren dat een verdenking onvoldoende hard is.

Tekst: Juriaan Simonis & Miranda van Turenout, werkzaam bij het Wetenschappelijk Bureau OM.

OM-afdoening:

‘wordt door de burger geaccepteerd’

Hugo Hillenaar,
hoofdofficier Breda;

‘De OM-afdoening is een revolutie te noemen. Het OM gaat naast vervolgen ook straffen. De strafrechtsketen wordt efficiënter, slagvaardiger en ook sneller. Maar met een afdoening binnen een paar uur is niemand geholpen. Ook bij de OM-afdoening blijft zorgvuldigheid essentieel. Een goed proces-verbaal is hiervoor de basis. Een te snelle afdoening, binnen een paar uur, doet beslist afbreuk aan de kwaliteit.’

Ik ben als projectleider de eerste drie jaar betrokken geweest bij de invoering. Er zijn procedures en kwaliteitseisen opgesteld en opleidingen ontwikkeld. Alles voor een juiste afweging van de zaken. Deze voorbereiding heeft zich uitbetaald. De resultaten tot nu toe zijn positief. Het verzetpercentage is laag. Veel lager eigenlijk dan we hadden verwacht. Dat betekent dat de burger de OM-afdoening accepteert en dat we nauwelijks door de rechter worden teruggefloten. Dat betekent ook dat we de juiste zaken kiezen en die op de juiste manier afdoen. Dat veroorzaakt geen revolutie; dat verwacht de burger gewoon van ons.’

Foto: NFP

‘plaatst OM te veel op stoel van rechter’

Hans Anker,
advocaat te Leeuwarden;

‘Geheel oneens. Zorgvuldige afwikkeling van zaken is belangrijker dan een snelle afdoening. De bestrafte moet zijn proceshouding kunnen bepalen. Hij moet daartoe eerst contact kunnen opnemen met een advocaat. Ook kan dan kennis genomen worden van de inhoud van de processtukken (art. 33 Sv). Afdoening binnen enkele uren kan dan ook niet aan de orde komen. Daar komt bij dat er een hoorplicht bestaat in geval van strafbeschikkingen houdende een taakstraf, een rijontzegging, een aanwijzing het gedrag van de bestrafte betreffende en een financiële sanctie van meer dan € 2.000,-.’

Ik heb grote bezwaren tegen de Wet OM-afdoening omdat het OM thans opspoort, vervolgt, berecht en executeert. De regeling lijkt mij in strijd met art. 113 van de Grondwet en het EVRM. De enkele verzetmogelijkheid doet daar niet aan af. Het OM zit veel te veel op de stoel van de rechter, met name waar het betreft de sterk vrijheidsbeperkende sancties. Toevoeging van een raadsman is voorts slecht geregeld. Maar snel voorleggen aan Straatsburg!’

Foto: Het Hoge Noorden

Alex Brenninkmeijer

de Nationale
ombudsman

Buiten gebruik

Als een verkeersovertreder een hem opgelegde boete ondanks aanmaningen niet betaalt, staan de overheid middelen ter beschikking om betaling af te dwingen. Eerst zal de officier van justitie/het CJIB proberen de boete te innen door verhaal op goederen of op een banktegoed van de betrokkene. Lukt dat niet, dan biedt de “Wet Mulder” hem **drie mogelijkheden om de betrokkene onder druk te zetten**: 1. inname van zijn rijbewijs; 2. buitengebruikstelling van zijn auto of van een soortgelijk voertuig waarover hij “vermag te beschikken”, en 3. gijzeling. Voor gijzeling is een machtiging van de kantonrechter nodig. Bij de toepassing van dwangmiddelen moet de officier van justitie de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit in acht nemen. Daarom is het beleid de middelen in de bovenvermelde volgorde toe te passen. Maar is dat in alle gevallen terecht?

Ik plaats hier een vraagteken bij als het gaat om de buitengebruikstelling van de auto van een derde waarover de overtreder kon beschikken. Dat de wetgever deze mogelijkheid heeft gecreëerd heeft een goede reden. **Met enige regelmaat kwam het voor dat stelselmatige verkeersovertreders aan verhaal ontkwamen** doordat zij hun auto op andermans naam lieten zetten of doordat zij gebruik maakten van (schijn)lease-constructies. Maar het komt ook voor dat een volstrekt onschuldige derde, die geen weet heeft van de aan de overtreder opgelegde sancties, zijn auto aan zo iemand heeft uitgeleend. Wordt zijn auto buiten gebruik gesteld, dan kan de derde deze slechts terugkrijgen door de aan de overtreder opgelegde boete(s) te betalen.

Mijn rapport 2010/021 gaat over een dergelijke situatie. Verzoeker, een bejaarde man van 78, staat toe dat zijn zoon incidenteel zijn tweede auto gebruikt om van zijn late dienst naar het huis van zijn ouders te reizen. Het is een 15 jaar oude Seat Marbella. Zijn 80-jarige echtgenote durfde alleen nog in die oude vertrouwde auto te rijden. Als de zoon 's nachts bij de woning van zijn ouders aankomt, wordt hij door toevallig aanwezige politieagenten aan een alcoholcontrole onderworpen. Hij toont desgevraagd zijn rijbewijs. De blaastest is negatief maar bij navraag blijkt dat hij twee boetes heeft openstaan. Hij kan deze niet direct betalen want hij zit in een schuldsaneringsregeling. De auto waarmee hij de overtredingen heeft begaan, heeft hij niet meer. Omdat hij eerder een sommatie om zijn rijbewijs in te leveren heeft genegeerd, laat de politie de auto van zijn moeder wegslepen om deze buiten gebruik te stellen. De vader is het er niet mee eens dat hij de boete voor zijn zoon moet betalen (plus de sleep- en stallingskosten) om de auto weer terug te krijgen. De ouders moeten rondkomen van hun AOW en zij hebben ondanks hun schamele inkomen hun zoon al regelmatig financieel moeten bijstaan. De vader doet pogingen om de officier van justitie te bereiken, maar ondanks toezeggingen wordt hij niet teruggebeld. **Ondertussen wordt de auto vernietigd omdat de geringe waarde van de auto niet opweegt tegen de stallingskosten.** Weliswaar is Justitie naar aanleiding van een aanbeveling van mij bereid de dagwaarde van de auto te vergoeden, maar het is de vraag of dit voldoende is om de bejaarde moeder weer een auto te bezorgen waarin zij zich vertrouwd voelt.

Deze zaak toont mijns inziens aan dat er alle reden is om terughoudend om te gaan met de bevoegdheid een auto van een derde buiten gebruik te stellen. Van de officier van justitie mag verwacht worden dat hij zorgvuldig afweegt of hierdoor niet een onschuldige derde onevenredig zwaar wordt getroffen.

Alex Brenninkmeijer, Nationale ombudsman

Reageren? Alex.Brenninkmeijer@nationaleombudsman.nl

Het internet beheersen en daarmee kinderporno uitroeien is onmogelijk, zegt Michelle Spoomaker. De zedenofficier wil zoveel mogelijk slachtoffers uit het circuit halen, potentiële slachtoffers beschermen en maatwerk bieden bij het vervolgen van verdachten.

VAN ONDER DE TOONBANK Bijna alles aan kinderporno is veranderd NAAR INTERNET

Seks, kinderen en seks met kinderen waren de thema's in het leven van de 42-jarige Dirk-Jan P. De politie vond 8000 zelfgebrande schijfjes en negentien harde schijven met de grofst denkbare vormen van kinderporno, door P. gemaakt en uitgewisseld met anderen via internet. Op de beelden worden kinderen, soms gedrogeerd en vastgebonden, verkracht door mannen of honden.

Michelle Spoomaker, officier van justitie en Irene Verheij, specialistisch secretaris van het expertisecentrum Kinderporno halen deze strafzaak aan als voorbeeld van hoe een simpele melding van een buitenlands onderzoek uit kan groeien tot de grootste kinderpornozaak in Nederland. P. erkende zelf ook dat er waarschijnlijk geen enkel kinderpornobestand op internet te vinden was dat hij niet in zijn collectie had. Michelle Spoomaker eiste vier jaar cel en ongelimiteerde TBS tegen de verdachte: de hoogste eis ooit voor het bezit van kinderporno in Nederland.

Steeds meer kinderporno

Bijna alles aan kinderporno is veranderd sinds de jaren '80 - behalve voor de jonge slachtoffers zelf. Kochten en verkochten pedofielen vroeger vieze boekjes onder de toonbank, nu kan elke burger anoniem, achter de eigen pc, miljoenen beeldbestanden downloaden. Op wetge-

vingengebied is er sindsdien meer strafbaar gesteld en de maximum straf is verruimd van drie maanden naar een maximum van acht jaar. 'Als je naar misbruik- en downloadcijfers kijkt, vermoeden we dat mogelijk tienduizenden personen bezig zijn met kinderporno op internet', aldus Michelle Spoomaker. 'Dat zijn heus geen mannen als Dutroux of criminelen die internationale en commerciële netwerken onderhouden. We kunnen groots en meeslepend doen, maar het gaat in Nederland vaak om misbruik van hele jonge kinderen door vaders, ooms, coaches. Het is voornamelijk huisvuil.'

De snelheid waarmee bestanden heen en weer worden gestuurd en de giga opslagcapaciteit maakt dat er steeds meer kinderporno beschikbaar is. Officier Spoomaker: 'Je bent tegenwoordig een kleine jongen als je minder dan tienduizend afbeeldingen bezit. De hoeveelheid gebruikers groeit explosief. Het is de pornificatie van de maatschappij. Alles is seks, porno "moet kunnen" en de grenzen naar kinderporno vervagen.'

Digitaal rechercheren

Uit de cijfers van de politie (KLPD) blijkt dat uit alle meldingen ongeveer duizend te behandelen kinderporno-zaken op jaarbasis voortkomen, waarvan ongeveer driekwart uit het buitenland. 'Daar zitten grote jongens

bij,' legt Irene Verheij uit, 'maar ook downloaders die ooit een uurtje hebben rondgekeken.' Of een strafzaak kansrijk is kan vaak pas na maanden van onderzoek worden beoordeeld. Het vaststellen of er sprake is van mogelijk daadwerkelijk gepleegd misbruik of meer dan "alleen maar" bezit van kinderporno vergt veel tijd, geld en capaciteit. Daarom is er onder meer in de proeftuin Zambezi software ontwikkeld om het digitaal rechercheren naar kinderporno te vergemakkelijken.

Zambezi maakt deel uit van het Programma Aanpak Cybercrime van de politie en het Intensivering-programma Cybercrime van het OM. 'Aan de hand van ervaringen uit de dagelijkse opsporings- en vervolgingspraktijk wordt in samenwerking met bedrijven en instellingen gewerkt aan het verken- nen van grenzen, juridische kaders en instrumentarium', vertellen de projectleiders van Zambezi, politie- man Martin Oldenhof en OM'er Linda Ouwerling. 'Er worden ervaringen opgedaan met digitale opsporings- middelen, nieuwe werkprocessen en preventieve maatregelen. Er is er een model in ontwikkeling waarmee op verschillende momenten wordt bepaald of een strafrechtelijk onderzoek naar kinderporno wordt geïntensiveerd of niet. Maatwerk dus.' Het internet beheersen en daarmee kinderporno

uitroeien is onmogelijk', zegt Michelle Spoomaker. 'Het is onze taak om zoveel mogelijk slachtoffers uit het circuit te halen, nieuwe potentiële slachtoffers te beschermen en zoveel mogelijk verdachten voor de rechter te brengen.'

Pedofielen

Lang niet alle daders zijn pedofiel geaard of pedoseksueel. 'Maar is de verdachte dat wel, dan zit je tegen de geaardheid van mensen op te boksen en helpt gevangenisstraf niet. Het percentage terugvallers onder deze groep is groot. Michelle Spoomaker wil dat de tendens om alle daders over één kam te scheren en het automatisme om in alle zaken gevangenisstraf passend te vinden er een beetje uit gaat. 'Er zou meer ruimte moeten komen om maatwerk in de opsporings- en strafmodaliteiten te gebruiken,' vindt zij. En geeft als overweging mee: 'Stel dat hetero's door strafbaarstelling op een dag niet meer aan seks met vrouwen mogen denken en geen films of foto's mogen bekijken. Dat ze vervolgd worden tot aan het einde der tijden en als paria's in de samenleving worden neergezet. Denk je dan dat ze homo worden van de dreiging van acht jaar gevangenisstraf?' ◀

Tekst: Thea van der Geest
Foto: Judith Dekker

4 vragen

‘Wanneer is euthanasie strafbaar en wat doet het OM met die zaken?’

Vier vragen aan Gerdine Dankers en Petra Hirschhorn, werkzaam bij de afdeling

Bestuurlijke en Juridische Zaken (BJZ) van het Parket-Generaal.

1. Wat is euthanasie?

Bij euthanasie beëindigt een arts het leven van iemand op diens verzoek door toediening van euthanatica (dodelijke middelen). Euthanasie kan ook inhouden dat de arts de euthanatica aanreikt en de persoon dit zelf inneemt. Dit wordt ook wel hulp bij zelfdoding genoemd. Het stoppen van een medische behandeling (bijvoorbeeld beademing) is geen euthanasie. Ook het toedienen van benodigde pijnmedicatie, waaraan een patiënt in sommige gevallen kan overlijden, is geen euthanasie, maar gewoon medisch handelen.

2. Is euthanasie toegestaan?

Het beëindigen van iemands leven op diens verzoek is strafbaar op grond van artikel 293 van het Wetboek van Strafrecht. Ook hulp bij zelfdoding is strafbaar (artikel 294 van het Wetboek van Strafrecht). Voor een arts die voldoet aan de zogenoemde zorgvuldigheidseisen zijn deze feiten niet strafbaar. De zorgvuldigheidseisen zijn vastgelegd in de euthanasiewet (officiële naam: Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding). Er moet sprake zijn van ondraaglijk en uitzichtloos lijden, het verzoek om levensbeëindiging moet vrijwillig en weloverwogen zijn gedaan. Daarnaast moet een onafhankelijk arts een oordeel hebben gegeven over de zorgvuldigheidseisen en de euthanasie moet medisch zorgvuldig worden uitgevoerd.

3. Wie beoordeelt of er aan de zorgvuldigheidseisen is voldaan?

Alle gevallen van euthanasie (meer dan 2500 per jaar) moeten worden gemeld bij de regionale toetsingscommissie euthanasie. Deze commissie bestaat uit een arts, een ethicus en een jurist. Op basis van de informatie van de arts beoordeelt de commissie of aan alle zorgvuldigheidseisen is voldaan. Als dat niet zo is, stelt de commissie, naast de Inspectie voor de Gezondheidszorg, het openbaar ministerie in kennis van de zaak. De commissie stuurt het dossier naar het College van procureurs-generaal. Het gaat om enkele zaken per jaar.

4. Wat doet het openbaar ministerie met deze zaken?

In euthanasiezaken neemt niet de officier van justitie, maar het College de afdoeningsbeslissing. Vereist is dat de minister van Justitie instemt met deze beslissing. De zaken die het College ontvangt van de commissie gaan naar de afdeling BJZ van het College. De afdeling BJZ adviseert over de afdoening. In de aanwijzing vervolgingsbeslissing inzake levensbeëindiging op verzoek is geregeld wanneer een zaak geseponeerd kan worden, wanneer een zaak nader onderzocht moet worden in een gerechtelijk vooronderzoek of wanneer direct tot vervolging moet worden overgegaan. Voor de beslissing van het College kan de hoofdofficier van justitie gevraagd worden om informatie. In die gevallen zal vaak een gesprek worden gevoerd door de medisch officier van justitie met de arts. In 2009 heeft het College geen aanleiding gezien in een zaak een gerechtelijk vooronderzoek te vorderen of tot vervolging over te gaan en zijn de zaken geseponeerd. Wel is in enkele gevallen het sepot aan voorwaarden verbonden. In het jaarverslag 2009 van de regionale toetsingscommissies euthanasie is de afdoening door het College te lezen van zaken in 2008 en 2009 (te raadplegen op de website: www.euthanasiacommissie.nl).

Ut Recht, Mary Hallebeek - persvoorlichter parket Utrecht

Procedures

Mijn zoon wacht al bijna anderhalf jaar op een oproep voor een zitting van de kantonrechter. Hij vond – en vindt – dat hij onterecht bekeurd is. Hij had zijn scooter een paar meter over de stoep uit laten rollen tot aan de fietsenklemmen op ons winkelcentrumpje. Zijn motor stond al uit. **Zestig euro moest hij betalen voor rijden over de stoep.**

Zijn eerste brief kwam terug met de mededeling: verkeerd geadresseerd. Niet vreemd als je bedenkt dat op de bon wel staat aangegeven dat je beroep kunt instellen maar niet waar. De tweede brief kwam ook terug: de beschikking moest worden meegestuurd. Ook dat stond nergens vermeld. Op de derde brief kreeg hij een nietszeggende afwijzing. Blijkbaar had niemand de moeite genomen om zijn brief te lezen. Op zijn vierde brief kwam nu, zo'n anderhalf jaar later, nog steeds geen oproep maar "iets over zekerheid stellen". **Het is dat ik hem kan vertellen wat dat betekent.**

Het duurt hem veel te lang en daar kan ik inkomen. Als het ooit wordt behandeld is hij waarschijnlijk twee verjaardagen, twee baantjes, twee loonschalen, twee vriendinnetjes, een opleiding en wellicht een rijbewijs verder. Ik kan het hem ook niet goed uitleggen en mompel iets van "Tja, procedures" in antwoord op zijn gemopper.

Boos is hij nog steeds. Ze moesten hem hebben, denkt hij, omdat hij op een scooter reed en de algemene kenmerken vertoonde van hangjongere: **laaghangende spijkerbroek, donker sweatvest en petje.** Misschien zit daar wat in. Toen ik van de week de wandelende bonnenboekjes op ons winkelcentrumpje zag lopen, ben ik pal voor hun neus de stoep opgefietst tot aan de fietsenklemmen. Mij zeiden ze vriendelijk gedag.

Een motor als souvenir

Cross-country door het land of stars and stripes

GESPOT
1 juni "Tail of the Dragon"
Deals Gap,
North Carolina – USA

'Het is altijd een droom van me geweest om een keer op de motor cross-country door de USA te rijden', zegt Cor. 'Motorrijden houdt me scherp. De wind in je gezicht, ruiken waar je rijdt, de kracht van de motor: het zijn ingrediënten om je gedachten helemaal te verzetten.'

NAAM
Cor Glorie

Op 22 maart 2010 vertrok Cor voor 3 maanden naar "the land of stars and stripes". De Amerika-reis vergde twee jaar voorbereiding. Daar een motor kopen bleek de beste optie. 'Dus kocht ik op Ebay een Honda Valkyrie Interstate, een 1500 cc zes cilinder motor met koffers en een groot windscherm. Mijn broer, die in Key West woont, heeft hem voor me opgehaald.'

LEEFTIJD
54

'Amerika is een ideaal land voor een motorreis. Maar Highway US129 bij Deals Gap in de Smoky Mountains is wel een heel bijzonder stukje weg: de Tail of the Dragon. De weg is 11 mijl lang en heeft 318 bochten. Links, rechts, doordraaien, links, omhoog, omlaag, weer doordraaien. Daar heb je je handen vol aan.'

FUNCTIE
Wetgevingsadviseur

Ik ben geen corner carver, schreef Cor in zijn reisblog (corglorie.waarbenjij.nu), maar dit is ontzettend leuk om te doen.

Zijn motor wordt inmiddels verscheept naar Nederland. 'Als souvenir van 'n droomreis is dit wel ongeveer het beste wat je kunt bedenken!'

Foto: Zee Steinberg